

СИЛАБУС навчальної дисципліни «ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності,	076 Підприємництво та торгівля
Тип і назва освітньої програми	ОПП Підприємництво
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин –120 год., із яких: денна форма здобуття освіти: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год.; заочна форма здобуття освіти: лекції –6 год., практичні заняття – 4 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	державна
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробників	Світлична Алла Василівна , к.е.н., доцент, завідувач кафедри підприємства і права ✉: alla.svitlychna@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/svitlychna-alla-vasylivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік дисциплін, які передують вивченню дисципліни: «Економічна теорія», «Економіка підприємства»
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності; <i>спеціальні (фахові):</i> ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур
Результати навчання	ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Окрім базових правових знань, дисципліна розвиває критичне мислення, вміння аргументовано відстоювати свою позицію, ефективно комунікувати, аналізувати проблеми та працювати в команді. Студенти набувають навичок прийняття зважених рішень і відповідального ставлення до своїх обов'язків, що є необхідними для успішної професійної діяльності та соціальної інтеграції.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Надання знань про закономірності, принципи й особливості забезпечення конкурентоспроможності потенціалу і розвитку підприємства. .

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства
- Тема 2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства
- Тема 3. Формування потенціалу підприємства та його конкурентоспроможність
- Тема 4. Теоретичні основи та методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства
- Тема 5. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд
- Тема 6. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання
- Тема 7. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання
- Тема 8. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання
- Тема 9. Оцінювання вартості та перспектив сталого розвитку бізнесу

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні: лекція, розповідь-пояснення, відповіді на відкриті питання, бесіда.
Практичні методи: розв'язування задач, розв'язування тестів, підготовка реферату/есе.
Комп'ютерні та мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання (за потреби).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

**Схема
нарахування
балів, шкала
та критерії
оцінювання
результатів
навчання**

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

**- щодо термінів
виконання та
перескладання**

регламентуються Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://salو.li/0e99d2a> та Положенням про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті <https://salو.li/fc07d9d>

Здобувач вищої освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, не підлягав поточному контролю і набрав кількість балів меншу, ніж межа незадовільного навчання (не більше 59-ти балів за 100-баловою шкалою), зобов'язаний у тижневий термін після отримання довідки, затвердженої закладом охорони здоров'я або іншого підтверджувального документа, подати їх до директорату. У такому разі розпорядженням директора навчально-наукового інституту визначається термін ліквідації поточної академічної заборгованості і йому видаються аркуші поточної успішності здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти, який є недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю без поважної причини, має підсумкову академічну заборгованість. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості, що розробляється працівниками директорату та затверджується директором навчально-наукового інституту. Термін ліквідації підсумкової академічної заборгованості встановлює директорат, але зазвичай не довше, ніж два тижні після початку наступного навчального семестру.

Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

<p>- щодо академічної доброчесності</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету https://salolj/f4Aflf6. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації</p>
<p>- щодо відвідування занять</p>	<p>Здобувачі вищої освіти зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини.</p>
<p>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</p>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету: https://salolj/8A980Db</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://salolj/0e99d2a</p> <p>Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту. Заява щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора навчально-наукового інституту.</p> <p>Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача, який проводив контрольний захід.</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Касьянова Н.В., Солоха Д.В., Морева В.В., Белякова О.В., Балакай О.Б. Потенціал підприємства: формування та використання : підручник. Донецьк: Вид-во Цифрова типографія, 2019. 257 с.
2. Сабадирьова А.Л., Бабій О.М., Куклінова Т.В., Салавеліс Д.Є. Потенціал і розвиток підприємства: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротاپронт, 2020. 343 с. URL : <http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/466/1>
3. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2012. 352 с.
4. Оцінка потенціалу підприємства: конспект лекцій / укладачі: Є. В. Мішенін, О. М. Дутченко, Т. О. Семененко. Суми : Сумський державний університет, 2017. 113 с.
5. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посіб. Суми : Видавничо-виробниче

підприємство «Мрія-1», 2018. 278 с.

6. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. К.: КНЕУ, 2003. 316 с.

7. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2005. 261 с.

Допоміжні

1. Березін О.В. Економічний потенціал аграрних підприємств: механізми формування та розвитку : [монографія] / О.В. Березін, О.Д. Плотник. Полтава: Інтер Графіка, 2012. 221 с.

2. Загребельна І.Л., Світлична А.В. Розвиток соціального підприємництва в Україні. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Економічні науки». 2020. Вип.1. С. 54-61.

3. Маркіна І.А. Ресурсний потенціал аграрних підприємств URL : <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.2/176.pdf>

4. Світлична А. В., Яснолоб І. О., Бондар О. Г. Особливості розвитку банків як партнерів фінансово технологічних компаній. *Причорноморські економічні студії*. 2022. № 77. С. 156-161. URL: <http://bses.in.ua/uk/>

5. Світлична А. В., Яснолоб І. О., Бондаренко Я. І. Основи інвестиційного забезпечення бізнес-проекту розвитку суб'єктів підприємницької діяльності. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 2 (02). С. 186-190. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/91>.

6. Світлична А.В., Волкова Н.В., Світлична О.А. Потенціал та перспективи розвитку аграрного сектору України в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2024. №79. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/79-2024>.

7. Світлична А.В., Волкова Н.В., Криль Є. В. Стратегічні інструменти розширення бізнесу: злиття і поглинання. *Економічний простір. Збірник наукових праць*. 2025. №202. С. 247-252 <https://doi.org/10.30838/EP.202.247-252> URL: <https://economic-prostir.com.ua/article/202-strategichni-instrumenty-rozshyrennya-biznesu-zlyttya-i-poglynannya/>

8. Світлична А.В., Дем'яненко Н.В., Гаряга Р.О., Вишар О.Ю., Мурлян М.В. Діяльність сільськогосподарських підприємств України під час воєнного стану. *Агросвіт*. 2023. №19. С. 68-73. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/2208/2237>

9. Світлична А.В., Дячков Д.В., Дядик Т.В. Основні вимоги ринку праці до підготовки фахівців з вищою освітою. *Економічний простір. Збірник наукових праць*. 2025. №198. С. 109-114. URL: <https://economic-prostir.com.ua/article/198-osnovni-vymogy-rynku-praczi-urayiny-do-pidgotovky-fahivciv-z-vyshhoyu-osvitoyu/>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний сайт Фонду державного майна. URL: <http://www.spfu.gov.ua>
6. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua>
7. Національна Академія наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua>
8. Торгово-промислова палата України. URL: <http://www.ucci.org.ua>
9. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
10. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: <https://dntb.gov.ua>

Реквізити
затвердження

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва і права
протокол № 19 від 13 січня 2026 року

Додаток до силябусу

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни*
денна форма здобуття освіти

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	відповідь на відкрите питання	розв'язування задач	розв'язування тестів	реферат/есе	
Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства	2		5		7
Тема 2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства		3	5		8
Тема 3. Формування потенціалу підприємства та його конкурентоспроможність	2	6	5		13
Тема 4. Теоретичні основи оцінювання та методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства	2	6	5		13
Тема 5. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд	2	3	5		10
Тема 6. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання	2	3	5		10
Тема 7. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання	2	3	5		10
Тема 8. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання	2	3	5		10
Тема 9. Оцінювання вартості та перспектив сталого розвитку у бізнесу	2		5	12	19
Всього	16	27	45	12	100

* додаткову кількість балів здобувач вищої освіти може отримати опублікувавши тези доповідей у межах тем дисципліни. Максимальна кількість балів за опубліковані тези – 10 балів – додаються в кінці семестру.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни*
заочна форма здобуття освіти

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	відповідь на відкрите питання	розв'язування задач	розв'язування тестів	контрольна робота	
Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства			5		5
Тема 2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства		3	5		8
Тема 3. Формування потенціалу підприємства та його конкурентоспроможність	2	3	5		13
Тема 4. Теоретичні основи оцінювання та методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства	2		5		7

Тема 5. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд			5		5
Тема 6. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання			5		5
Тема 7. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання			5		5
Тема 8. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання			5		5
Тема 9. Оцінювання вартості та перспектив сталого розвитку у бізнесу			5		5
Контрольна робота				45	45
Всього	4	6	45	45	100

* додаткову кількість балів здобувач вищої освіти може отримати опублікувавши тези доповідей у межах тем дисципліни. Максимальна кількість балів за опубліковані тези – 10 балів – додаються в кінці семестру.

Шкала та критерії оцінювання відповідей на відкриті питання

Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, балів
Здобувач вищої освіти демонструє здатність: застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	на високому рівні – відповідь повна, правильна та аргументована, характеризує наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблеми. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання та повністю відображає визначений результат навчання за темою	2
	на достатньому рівні – відповідь частково правильна, нечітка, неаргументована, має суттєві неточності, характеризує застосування знань при виконанні завдань за зразком, але із суттєвими неточностями та демонструє поверхневе засвоєння результату навчання	1
	відповідь неправильна або відсутня	0

Шкала та критерії оцінювання розв'язування задач

Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, балів
Здобувач вищої освіти демонструє здатність: застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та	на високому рівні – вірно розв'язана задача з обґрунтованими висновками	3
	на достатньому рівні – задача розв'язана з незначними помилками, висновки неповні	2
	на низькому рівні – задача розв'язана	1

біржовій діяльності	з помилками, висновки хибні або відсутні	0
	задача не розв'язана	

**Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів,
(1 бал за кожну правильну відповідь)**

Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, балів
Здобувач вищої освіти демонструє здатність: застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	на високому рівні (95-100% правильно виконаних тестових завдань)	5
	на середньому рівні (80-94% правильно виконаних тестових завдань)	4
	на достатньому рівні (60-79% правильно виконаних тестових завдань)	3
	на низькому рівні (35-59% правильно виконаних тестових завдань)	2
	на незадовільному рівні (35-59% правильно виконаних тестових завдань)	1
Тестові завдання виконані невірно або невиконані, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів		0

Шкала та критерії оцінювання рефератів/есе

Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, балів
Здобувач вищої освіти демонструє здатність: застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	на високому рівні – відмінне виконання, тема розкрита повністю	12
	на середньому рівні – добре виконання з незначною кількістю зауважень	10-11
	на достатньому рівні – непогано, але зі значною кількістю недоліків	8-9
	на низькому рівні – виконання не задовольняє мінімальні критерії до змісту і оформлення	1-7
Відсутність реферату/есе, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів		0

**Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи студентів
заочної форми здобуття освіти**

Контрольна робота здається на перевірку до початку сесії. Кожне з 3 питань оцінюється від 0 до 15 балів:

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
14-15	на високому рівні – вірно розкрито питання контрольної роботи; ЗВО демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки

12-13	на середньому рівні – ЗВО демонструє знання і розуміння основних положень питання контрольної роботи, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді
9-11	на достатньому рівні – ЗВО демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді
1-8	на низькому рівні – ЗВО демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні
0	завдання не виконане